

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання самостійних та індивідуальних завдань з
дисципліни «Антикризове управління» для здобувачів вищої
освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр
спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми
(спеціалізації) «Менеджмент організацій і адміністрування»**

Методичні вказівки до виконання самостійних та індивідуальних завдань з дисципліни «Антикризове управління» для здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми (спеціалізації) «Менеджмент організацій і адміністрування» // Укл. І.А. Нечаєва.– Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. – 26 с.

Укладач:
доцент каф. менеджменту
к.е.н., доцент

Нечаєва І. А.

Рецензенти:
завідувач кафедри менеджменту
Класичного приватного університету
д.е.н., доцент

Томарева - Патлахова В. В.

професор кафедри
підприємництва, менеджменту організацій
та логістики
Запорізького національного університету
д.е.н., доцент

Гуржій Н. М.

Відповідальний за випуск:

Сосновський М. С.

Затверджено
на засіданні кафедри
«Менеджмент»
Протокол № 1 від
« 29 » 08 2023 року

Рекомендовано до видання НМК
ФЕУ
Протокол № 43 від
« 30 » 08 2023 року

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни.....	4
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	7
Самостійна робота.....	10
Завдання для вирішення управлінської ситуації.....	16
Індивідуальні завдання.....	21
Рекомендована література.....	24

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.		7-й	7-й
		Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
	Самостійна робота		
	60 год.	84 год.	
	Вид контролю: залік		

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Антикризове управління» є формування системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління, адекватної вимогам сучасної економіки.

Завдання дисципліни – засвоєння теоретичних основ управління підприємством в кризових і передкризових ситуаціях, механізмів виявлення кризи і кризового стану підприємства, практичних методів оцінки і діагностування кризи та розробки заходів щодо їх нейтралізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові компетентності:

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

ФК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації

ПР 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи антикризового управління та передкризове управління»

Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність

Класифікація кризових явищ у підприємстві

Сутність, параметри та чинники кризових ситуацій і явищ

Типологія кризових ситуацій

Кризові явища в економіці виробничих систем

Економічний механізм виникнення кризового стану виробничої системи

Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку

Життєві цикли організації: класифікація та зміст

Поняття стійкості та її види. Стійкість підприємства і кризи

Керовані змінні в організації та антикризове управління

Основні закони функціонування та розвитку підприємства

Функціональне та антикризове управління

Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання

Еволюція правової бази про банкрутство за часів перебування України у складі СРСР.

Відродження інституту банкрутства з 1987 р. Основи інституту банкрутства в Україні та перспективи його подальшого розвитку (Закон України «Про банкрутство»).

Інституціональна система антикризового управління економікою.

Форми і методи оздоровлення підприємств у кризовій ситуації.

Три режими процедури банкрутства: загальний, спрощений, спеціальний.

Учасники справи про банкрутство, об'єктивні обмеження масового застосування механізму банкрутства.

Тема 4. Сутність та особливості антикризового управління

Економічна безпека і гнучкість функціонування підприємства

Маркетинг в антикризовому управлінні

Роль інновацій в антикризовому управлінні

Інвестиційна антикризова діяльність на підприємстві

Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу

Визначення платоспроможності підприємства на підставі даних бухгалтерського балансу.

Оціночні показники для поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій.

Групування показників для визначення інвестиційно-привабливих підприємств і оцінка майнового стану, фінансової стійкості інвестованого об'єкта, оцінки ліквідності активів об'єкта; оцінки прибутковості інвестованого об'єкта, оцінки ділової активності і ринкової активності.

Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності (поточної, критичної, надкритичної), а також ознак фіктивного, дійсного чи навмисного банкрутства чи доведення до банкрутства.

Моделі й системи показників для прогнозування банкрутства: аналітичні коефіцієнти У. Бівера, моделі Е. Альтмана, Г. Лису, Р. Таффлера, Г. Тішоу, Конана і Гольдера, Спрінгейта.

Змістовий модуль 2 «Антикризове управління підприємством»

Тема 6. Стратегія і тактика антикризового управління

Стратегічні аспекти антикризового управління підприємством

Організаційні аспекти готовності підприємства до функціонування у кризових ситуаціях

Стратегічний план як основа антикризового управління

Методи прогнозування кризових явищ .

Стратегічний і оперативний контролінг діяльності підприємства

Тактичні аспекти антикризового управління

Методи оцінки і аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства

Розробка концепції антикризового управління підприємством

Реалізація концепції антикризового управління підприємством

Профілактика кризових ситуацій на підприємстві

Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління

Поняття банкрутства та його причини.

Процедура визнання боржника банкрутом.

Ліквідація збанкрутілих підприємств.

Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.

Загальна характеристика процесу реструктуризації підприємства.

Тема 8. Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях

Організація робіт з виходу організації з кризи

Роль людського фактора в кризових ситуаціях

Менеджер в антикризовому управлінні

Тема 9. Технологія антикризового управління. Методи і прийоми антикризового менеджменту

Антикризовий менеджмент і стійкість фірми

Поточне планування та оперативне управління в антикризовому менеджменті

Антикризове управління і діагностика криз

Тема 10. Ризики в антикризовому управлінні

Науково-теоретичні підходи до визначення поняття ризику

Класифікація і природа ризиків в антикризовому управлінні

Сутність і характер прояву управлінських ризиків

Антикризове управління ризиками

Засади кадрового менеджменту в кризових ситуаціях

Комунікативна діяльність в управлінні кризами та ризиками

Технології антикризового управління

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення здобувачем вищої освіти на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які всі здобувачі вищої освіти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач вищої освіти на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<p>Тема 1 Кризові явища. Їх класифікація та циклічність</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні поняття про кризу і кризові явища. 2. Причини виникнення кризи. 3. Типологія кризових явищ. 4. Види криз. 5. Класифікація організаційних криз. 6. Причини організаційних криз. 7. Суть і причини появи економічних криз. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	8
2	<p>Тема 2 Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Циклічність економічних криз. 2. Фази циклу і їх прояв. 3. Види економічних криз. 4. Взаємозв'язок технічних та економічних кризових явищ. 5. Концепція життєвого циклу підприємства. 6. Циклічність розвитку підприємства. 7. Причини виникнення криз на етапах життєвого циклу підприємства. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	8
3	<p>Тема 3 Заходи державного антикризового регулювання.</p>	6	8

	<p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Можливість криз і антикризове управління 2. Державні цикли і кризи. 3. Державне регулювання кризовими явищами. 4. Макросередовище і державне втручання. 5. Вплив макроекономічних проблем на підприємства. 6. Попередження кризових ситуацій на економічно і соціально значущих підприємствах. 7. Державне регулювання процесів санації економіки. 8. Система соціального захисту населення. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>		
4	<p>Тема 4 Сутність та особливості антикризового управління</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття стійкості і її види. 2. Стійкість підприємства і кризи. 3. Зовнішні та внутрішні загрози. 4. Наслідки кризових явищ. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	9
5	<p>Тема 5 Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність діагностики кризи розвитку підприємства. 	6	9

	<p>2. Завдання діагностики кризи розвитку підприємства.</p> <p>3. Інформаційне забезпечення діагностики кризового процесу.</p> <p>4. Методичне забезпечення діагностики кризового процесу.</p> <p>5. Етапи діагностики кризового процесу.</p> <p>6. Методи діагностики кризи.</p> <p>7. Особливості прогнозування і планування в антикризовому управлінні.</p> <p>8. Оцінювання симптомів розвитку кризових ситуацій.</p> <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>		
6	<p>Тема 6 Стратегія і тактика антикризового управління</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <p>1. Значення стратегії в антикризовому управлінні.</p> <p>2. Послідовність розробки антикризових заходів.</p> <p>3. Інноваційно-інвестиційна політика в системі антикризового управління.</p> <p>4. Інновації і механізми підвищення антикризової стійкості.</p> <p>5. Управління маркетинговою стратегією в період фінансового оздоровлення підприємства.</p> <p>6. Концептуальна модель безупинного стратегічного планування.</p> <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	8
7	<p>Тема 7 Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p>	6	8

	<p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність банкрутства. 2. Форми банкрутства. 3. Економічні наслідки банкрутства. 4. Законодавство України про банкрутство. 5. Поняття про санацію підприємства. 6. Форми санації. 7. Ліквідація збанкрутілих підприємств. 8. Заходи щодо виявлення та запобігання банкрутству. 9. Відповідальність за правопорушення, пов'язані з банкрутством. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>		
8	<p>Тема 8 Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві. 2. Особливість формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві. 3. Антикризова кадрова політика на підприємстві. 4. Формування антикризових груп. 5. Стимулювання і мотивація ефективності праці працівників. 6. Аналіз структури персоналу підприємства. 7. Система антикризового управління персоналом. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	8

9	<p>Тема 9 Технологія антикризового управління</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія антикризового управління. 2. Система раннього упередження і реагування. 3. Організація внутрішньогосподарського антикризового механізму. 4. Функції Державного департаменту з питань банкрутства. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	9
10	<p>Тема 10 Ризики в антикризовому управлінні</p> <p>I. Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському заняття з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про ризики. 2. Види ризиків. 3. Управління ризиками. 4. Резервування і управління запасами з урахуванням ризику. 5. Страхування ризиків. 6. Місце страхування в управлінні ризиками. <p>III. Тести</p> <p>IV. Вирішення управлінської ситуації</p>	6	9
	Разом	60	84

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ СИТУАЦІЇ

Проблема 1. Ознаки кризового стану підприємства.

Питання.

1. Поняття і фази фінансової кризи на підприємстві.
2. Критерії і фактори кризового стану.
3. Характеристика заходів по виходу підприємства із кризового стану.

Завдання. Пошук шляхів вирішення проблемних питань.

Проблема 2. Банкрутство підприємства та методи його запобігання.

Питання.

1. Поняття банкрутства підприємств.
2. Зміст Кодексу України з процедур банкрутства.
3. Порядок ліквідації підприємств.
4. Методи запобігання банкрутству.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань. По даній темі слід ретельно опрацювати Кодекс України з процедур банкрутства.

Проблема 3. Типові моделі виходу підприємства із кризового стану та запобігання банкрутству.

Питання.

1. Сутність типових моделей виходу підприємства із кризового стану та запобігання банкрутству.
2. Методи вибору оптимальної моделі виходу із кризового стану.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань.

Проблема 4. Сутність та зміст санації підприємства.

Питання.

1. Сутність фінансової санації підприємства.
2. Зміст проекту фінансового оздоровлення підприємства.
3. Санація шляхом реорганізації (реструктуризації).
4. Фінансова санація на ухвалу господарського суду.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань. По даній темі слід ретельно Кодекс України з процедур банкрутства.

Проблема 5. Необхідність та порядок проведення санаційного аудиту.

Питання.

1. Сутність, необхідність, мета і характерні риси санаційного аудиту.
2. Характеристика джерел інформації для проведення санаційного аудиту.
3. Сутність і порядок проведення аналізу фінансового стану підприємства.
4. Зміст аналізу виробничо-господарської діяльності.
5. Значення і використання висновків санаційного аудиту.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо опрацювати Методику проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій.

На основі балансів підприємств вирахувати окремі показники і зробити певні висновки щодо подальшого розвитку аналізуємих підприємств.

Проблема 6. Фінансові джерела санації підприємств.

Питання.

1. Внутрішні джерела фінансової стабілізації.
2. Фінансове оздоровлення із залученням ресурсів власників підприємства.
3. Зміст фінансової участі кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
4. Зміст фінансової участі персоналу в санації підприємства.
5. Характеристика методів державної санаційної підтримки підприємств в Україні та в інших країнах.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 7. Економічні основи й умови антикризового управління.

Питання.

1. Аналіз фінансового стану підприємства (на прикладі конкретного підприємства):

- аналіз валюти балансу і його структури;
- аналіз джерел власних коштів;
- аналіз структури кредиторської заборгованості.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 8. Ринковий підхід до оцінки діючого підприємства.

Питання.

1. Оцінка майна:

- ціль і принципи оцінки;
- методи оцінки;
- види вартості;
- основні етапи оцінки.

2. Визначення дисконтних ставок і коефіцієнтів капіталізації.

3. Оцінка грошових потоків підприємства.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 9. Оцінка активів підприємства.

Питання.

1. Визначення та класифікація активів.

2. База оцінки активів (історична і поточна собівартість, вартість реалізації, теперішня вартість).

3. Склад, оцінка та відображення у балансі оборотних активів.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 10. Інвестиційна діяльність в умовах кризи.***Питання.***

1. Методологія розробки інвестиційної стратегії.
2. Джерела фінансування інвестицій в умовах обмежених ресурсів (фінансових, виробничих).
3. Аналіз ризиків і розробка інвестиційних підприємницьких проєктів.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 11. Антикризова маркетингова стратегія.***Питання.***

1. Зміст, функції і механізм маркетингу.
2. Маркетингова політика, яку проводять у процесі реструктуризації підприємства.
3. Комплекс маркетингу в бізнес-плані підприємства.
4. Розробка підприємницької концепції (розробка плану і заходів концепції, оцінка системи збуту продукції підприємства, перспективи одержання прибутку).

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 12. Ознаки кризового стану підприємства.***Питання.***

1. Критерії і чинники кризового стану підприємства.
2. Характеристика кризового стану підприємства.
3. Методи запобігання банкрутства.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 13. Управління персоналом у кризовому стані.

Питання.

1. Стратегія поведінки антикризового керуючого.
2. Раціональна кадрова політика в умовах системної кризи.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 14. Виникнення ворожих поглинань.*Питання.*

1. Основні ознаки загрози атаки рейдерів.
2. Головна ціль пошуку інформації про структуру компанії, акціонерів, менеджмент, активи і партнерів.
3. Фактори ризику для підприємств, які можуть стати об'єктом нападу з боку рейдерів.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 15. Ефективний захист від недружнього поглинання організації.*Питання.*

1. Заходи оперативного управління власними активами.
2. Використання закритих пайових інвестиційних фондів для передачі активів організації.
3. Ретельний моніторинг ситуації навколо організації.
4. Аналіз факторів, пов'язаних з діяльністю організації.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Підготувати доповідь з дослідження конкретної виробничої організації з використанням блок-схем, за наступними темами:

Модуль 1 Теоретичні основи антикризового управління та передкризове управління

1. Загальні поняття про кризу і кризові явища.
2. Причини виникнення кризи.
3. Типологія кризових явищ.
4. Види криз.
5. Класифікація організаційних криз.
6. Причини організаційних криз.
7. Суть і причини появи економічних криз.
8. Циклічність економічних криз.
9. Фази циклу і їх прояв.
10. Види економічних криз.
11. Взаємозв'язок технічних та економічних кризових явищ.
12. Концепція життєвого циклу підприємства.
13. Циклічність розвитку підприємства.
14. Причини виникнення криз на етапах життєвого циклу підприємства.
15. Поняття стійкості і її види.
16. Стійкість підприємства і кризи.
17. Зовнішні та внутрішні загрози.
18. Наслідки кризових явищ.
19. Можливість криз і антикризове управління
20. Державні цикли і кризи.
21. Державне регулювання кризовими явищами.
22. Макросередовище і державне втручання.
23. Вплив макроекономічних проблем на підприємства.
24. Попередження кризових ситуацій на економічно і соціально значущих підприємствах.
25. Державне регулювання процесів санації економіки.
26. Система соціального захисту населення.
27. Сутність діагностики кризи розвитку підприємства.
28. Завдання діагностики кризи розвитку підприємства.
29. Інформаційне забезпечення діагностики кризового процесу.
30. Методичне забезпечення діагностики кризового процесу.
31. Етапи діагностики кризового процесу.

32. Методи діагностики кризи.
33. Особливості прогнозування і планування в антикризовому управлінні.
34. Оцінювання симптомів розвитку кризових ситуацій.

Модуль 2 Антикризове управління підприємством

1. Значення стратегії в антикризовому управлінні.
2. Послідовність розробки антикризових заходів.
3. Інноваційно-інвестиційна політика в системі антикризового управління.
4. Інновації і механізми підвищення антикризової стійкості.
5. Управління маркетинговою стратегією в період фінансового оздоровлення підприємства.
6. Концептуальна модель безупинного стратегічного планування.
7. Сутність банкрутства.
8. Форми банкрутства.
9. Економічні наслідки банкрутства.
10. Законодавство України про банкрутство.
11. Поняття про санацію підприємства.
12. Форми санації.
13. Ліквідація збанкрутілих підприємств.
14. Заходи щодо виявлення та запобігання банкрутству.
15. Відповідальність за правопорушення, пов'язані з банкрутством.
16. Сутність формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.
17. Особливість формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.
18. Антикризова кадрова політика на підприємстві.
19. Формування антикризових груп.
20. Стимулювання і мотивація ефективності праці працівників.
21. Аналіз структури персоналу підприємства.
22. Система антикризового управління персоналом.
23. Технологія антикризового управління.
24. Система раннього упередження і реагування.
25. Організація внутрішньогосподарського антикризового механізму.
26. Функції Державного департаменту з питань банкрутства.

27. Поняття про ризики.
28. Види ризиків.
29. Управління ризиками.
30. Резервування і управління запасами з урахуванням ризику.
31. Страхування ризиків.
32. Місце страхування в управлінні ризиками.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кодекс України з процедур банкрутства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
2. С.Ф. Смерічевський, І.В.Кривов'язюк. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
3. Скібіцька Л. І., Матвеев В. В., Щелкунов В. І., Подреза С. М. Антикризівий менеджмент: навч.посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 584 с.
4. Антикризове управління на підприємстві: фінансовоорганізаційні аспекти. Конспект лекцій : навч. посіб. / С. В. Глушенко, С. В. Івахненко. – Київ : НаУКМА, 2020. – 92 с.
5. Портна О. В., Єршова Н. Ю., Юр'єва І. А. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. Львів : Видавництво «Магнолія 2006», 2013. 283 с.
6. Карпунь І. Н. Антикризіві заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання: Монографія Львів: Видавництво «Магнолія 2006», 2014. 440 с.
7. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.

Додаткова

8. Хринюк О.С. Антикризове управління підприємством: Розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економіка бізнес-підприємства» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; – Електронні текстові дані (1 файл: 254 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 70 с.
9. Борзенко В. І. Антикризове управління: навчальний посібник. Харків : Видавництво Іванченка.І С., 2016. – 232 с.
10. Кульчій І. О. Антикризове управління: навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 120 с.
11. Нечаєва І. А., Дьордій Є. А. Управління ризиками підприємства в секторі ІТ-послуг як інструмент підвищення його

конкурентоспроможності. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6797>

12. Нечаєва, І. А. Особливості прийняття управлінських рішень, їх оцінка та оцінювання в умовах кризи. *Економічний аналіз*, 2019. Т.29., № 1. С. 156-163.

13. Нечаєва І. А. Реформа системи соціального страхування як засіб зміцнення соціально-економічної безпеки України в умовах перманентної кризи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1634> (дата звернення: 02.05.2020). DOI: [10.32702/2307-2156-2020.4.58](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.4.58)

14. Нечаєва І. А. Податкова реформа в умовах євроінтеграційних процесів та кризи: можливі результати для України. *Modern Economics*. 2020. № 22(2020). С. 64-71. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V22\(2020\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V22(2020)-10).

15. Нечаєва І. А., Лавріненко В. О. Сучасний стан інвестування в економіку Запорізького регіону в контексті зміцнення його соціально-економічної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 152–158. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.24.152](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.24.152)

16. Нечаєва, І., & Дончик, Д. (2021). Використання технології «краватка-метелик» (Bowtie) в практиці оцінки ризиків. *Економіка та суспільство*, (33). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-51>

17. Нечаєва І. А., Шитікова Л. В. Інновації як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник Херсонського національного технічного університету*, 2022. № 4 (83). С. 97-107. URL : [http://kntu.net.ua/index.php/eng/content/download/103542/588815/file/Вісник%204%20\(83\).pdf](http://kntu.net.ua/index.php/eng/content/download/103542/588815/file/Вісник%204%20(83).pdf)

Інформаційні ресурси

1. www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України

2. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України

3. Галузеві аналітичні огляди кон'юнктури відповідних сегментів ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.business.ua>

4. База даних емітентів фінансового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.smida.gov.ua>

5. Електронна бібліотека – <http://www.xcomp.biz/>
6. Українські підручники он-лайн – <http://pidruchniki.ws/>
7. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
8. http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/eiu/texts.html – Науковий журнал «Економіка і управління».